

ПЕРЕДМОВА

Судова влада є важливим елементом гармонійного розвитку будь-якої держави. І від чіткості та прозорості судового процесу залежить як рівень захисту прав та законних інтересів конкретних фізичних та юридичних осіб, так і формування загального суспільного правопорядку в державі. Прогалини реалізації процесуально-правових норм мають приклади в більшості країн світу та систематично стають предметом дослідження Європейського суду з прав людини. Тому вивчення здобувачами вищої освіти процесуальної науки видається своєчасним та актуальним.

В Україні дотепер триває судова реформа. І здобувачам вищої освіти все складніше розбиратися в особливостях та призначенні того чи іншого інституту процесуального права. Завданням даного навчального посібника стало формування системних знань в цьому напрямі. Зокрема, в посібнику у вигляді схем висвітлено основні теми теорії судового процесу.

За задумом авторки даний навчальний посібник призначений сформулювати підвалини для засвоєння загальних засад судоустрою та судочинства, вивчення основних елементів процесуальної науки для наступного якнайкращого засвоєння окремих складових процесуального права: кримінального процесуального права, цивільного процесуального права, адміністративного процесуального права та господарського процесуального права.

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ

- АСВС – альтернативні способи вирішення спорів
- ВАКС – Вищий антикорупційний суд
- ВС – Верховний Суд
- ВСІВ – Вищий суд з питань інтелектуальної власності
- ГПК – Господарський процесуальний кодекс України
- ЗУ – Закон України
- КАС – Кодекс адміністративного судочинства України
- КМУ – Кабінет Міністрів України
- КПК – Кримінальний процесуальний кодекс України
- КСУ – Конституційний Суд України
- ПМПО – прожитковий мінімум для працездатних осіб
- ПП – процесуальне право
- ЦПК – Цивільний процесуальний кодекс України

ТЕМА 1

ПОНЯТТЯ, ПРЕДМЕТ, МЕТОД І ДЖЕРЕЛА ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА

- Поняття судового процесу.
- Ознаки судового процесу.
- Поняття процесуального права.
- Процесуальне право як навчальна дисципліна.
- Наука процесуального права.
- Предмет і метод процесуального права.
- Джерела процесуального права.
- Процесуальні правовідносини.
- Поняття та ознаки процесуальної (процесуально-правової) норми.
- Класифікації процесуально-правових норм.
- Структура та види процесуальних норм.
- Дія процесуальної норми в часі, просторі та за колом осіб.

ПОНЯТТЯ СУДОВОГО ПРОЦЕСУ

1	це діяльність суду і сторін з метою досягнення вирішення спору
2	суперечність (спір) між сторонами щодо певного непорозуміння
3	це конфлікт між кількома сторонами, який став предметом судового розгляду компетентним судовим органом
4	нормативно встановлені форми правової діяльності, спрямовані на вирішення конфліктів (спорів) між його сторонами та іншими зацікавленими особами
5	це організаційно-управлінські форми діяльності, пов'язані з розглядом юридичних справ
6	це діяльність, встановлена процесуально-процедурними нормами
7	це діяльність із розгляду та вирішення спорів з метою захисту порушених прав та/або законних інтересів учасників процесу
8	це діяльність, викликана наявністю різних інтересів у членів відповідної спільноти та їх активним прагненням відстояти свої інтереси

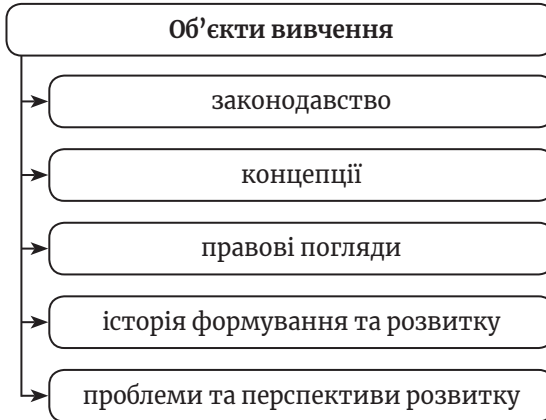
ОЗНАКИ СУДОВОГО ПРОЦЕСУ

1. Обов'язковим учасником є уповноважена посадова особа, професійний учасник провадження – суддя
2. Види та форми реалізації судового процесу закріплюються виключно в законодавчих актах (кодексах, законах)
3. Права, обов'язки учасників процесу, стадії та інші основні елементи процесу регулюються процедурно-процесуальними нормами
4. Метою є захист прав та законних інтересів учасників процесу
5. Винесене судове рішення за необхідності може бути виконано в примусовому порядку
6. Є виключним, оскільки органи правосуддя мають право вирішувати будь-які спори, що виникають в суспільстві
7. Рішення, що виносяться органами судової влади, не потребують будь-якого підтвердження іншими органами влади

ПОНЯТТЯ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА

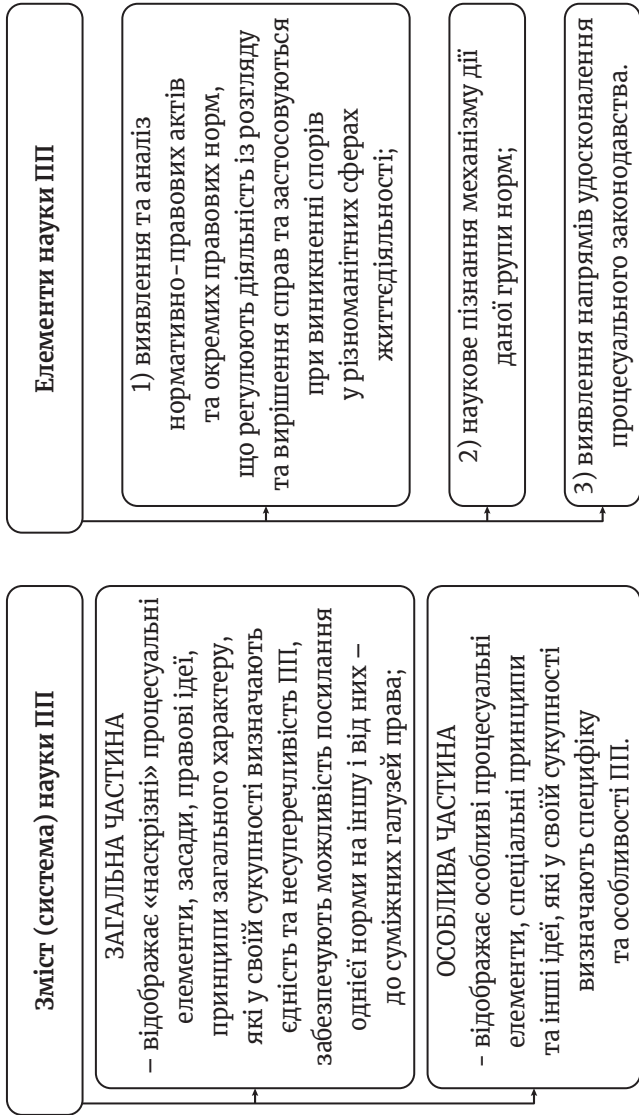
1	це сукупність процесуально-правових норм, що регулюють суспільні відносини, що виникають в процесі діяльності органів правосуддя
2	це галузь знань, що визначає порядок діяльності судів
3	це галузь права, що регулює відносини, які формуються в сфері застосування процесуальних форм, необхідних для реалізації норм матеріального права
4	це галузь права, предметом дослідження якої є процедура відправлення правосуддя
5	це сукупність норм, що встановлюють процедуру вирішення спорів у судах і регулюють діяльність цих судів
6	це комплексна поліструктурна галузь, предметом якої є процесуальна форма здійснення матеріального права
7	це наука, предметом дослідження якої є діяльність із розгляду та вирішення спорів з метою захисту порушених прав та/або законних інтересів учасників процесу

ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО ЯК НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

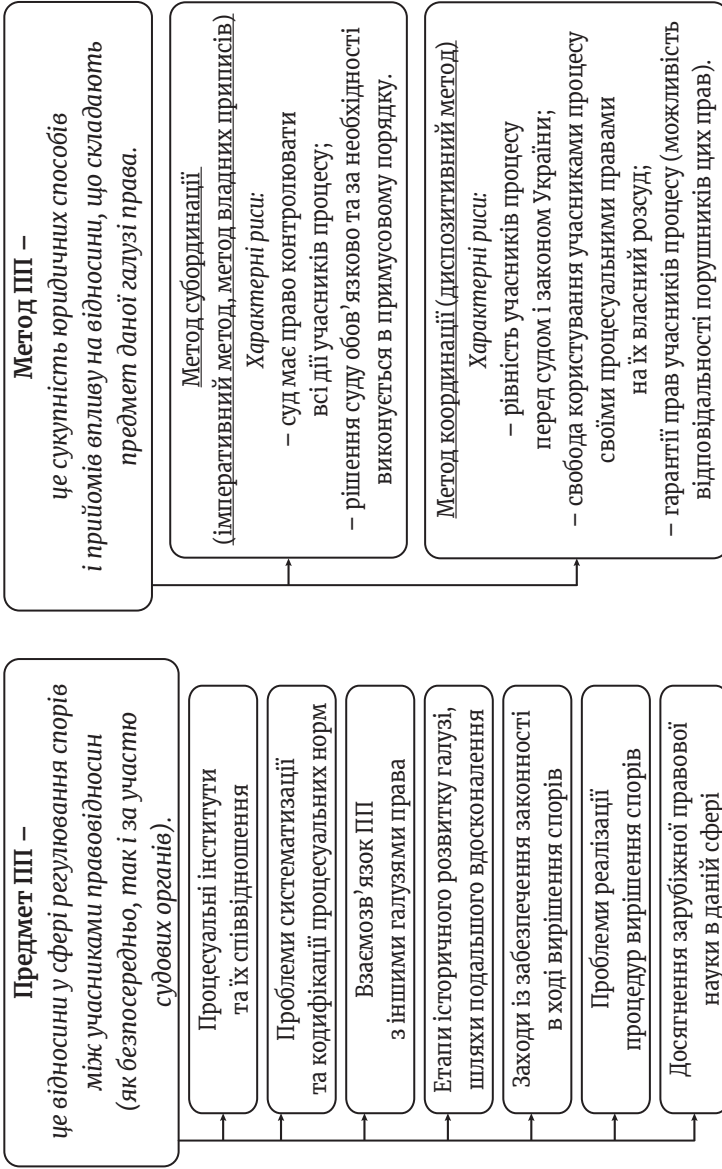

НАУКА ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА

– це система знань, спрямована на вивчення теоретичних положень, правових ідей та принципів, відповідних джерел права, практики їх застосування, історичного досвіду інших держав, накопиченого у сфері вирішення спорів, з метою їх удосконалення та визначення тенденцій розвитку.

ПРЕДМЕТ І МЕТОД ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА

ДЖЕРЕЛА ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА

– це нормативно-правові акти, що регулюють суспільні відносини, що складаються під час здійснення судочинства.

